

Sygn. akt VIII C 1444/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2013 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia Wydział VIII Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Urszula Sulima

Protokolant: Alicja Winiarska

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2013 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Województwa (...) Instytucji Pośredniczącej we W.**

przeciwko **(...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W.**

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. na rzecz strony powodowej Województwa (...) Instytucji Pośredniczącej we W. kwotę 84,15 zł (osiemdziesiąt cztery złote piętnaście groszy) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 6 września 2011 r. do dnia zapłaty;

II. oddała dalej idące powództwo;

III. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 134,46 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 13 lipca 2012 r. strona powodowa Województwo (...) Instytucja Pośrednicząca domagała się zasądzenia od strony pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. kwoty 570,33 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 84,15 zł od dnia 6 września 2011 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 485,29 zł od dnia 29 października 2011 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania wg norm przepisanych.

Uzasadniając treść podniesionych żądań podała, że zawarła ze stroną pozwaną umowę o przeprowadzenie szkoleń. Z tytułu wykonanych usług strona pozwana wystawiła faktury VAT- w dniu 21 stycznia 2011 r. na kwotę 450 zł, w tym 23% podatku VAT, w dniu 14 czerwca 2011 r. na kwotę 900 zł, w tym 23% podatku VAT i w dniu 7 lipca 2011 r. na kwotę 1700 zł, w tym 23% podatku VAT. Faktury zostały w całości opłacone. (...) te jednak korzystały ze zwolnienia z podatku VAT o ile w całości były finansowane ze środków publicznych. Z tego też względu strona powodowa wystąpiła do strony pozwanej o przesłanie faktur korygujących i zwrot zapłaconego podatku VAT za szkolenia. Podała, że strona pozwana w kartach zgłoszeń używała określenia „koszt”, a nie „cena”, a stawka podatku VAT została źle zastosowana. Strona pozwana wystawiła korekty faktur VAT ustalając podatek VAT w kwocie zerowej, nie zmniejszyła jednak kwoty wynagrodzenia. W odpowiedzi strona powodowa wezwała o zwrot podatku VAT, jednakże bezskutecznie.

W dniu 7 września 2012 r. został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (k. 38).

Wniesionym w dniu 5 października 2012 r. sprzeciwem strona pozwana zaskarżyła nakaz zapłaty w całości domagając się oddalenia powództwa i zasądzenia na swoją rzecz kosztów postępowania wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu zarzuciła, że strona powodowa nie wykazała istnienia, wysokości i wymagalności dochodzonego roszczenia. Przyznała, iż strony były związane umową opisaną w treści pozwu, jak również, iż za świadczone usługi wystawiła faktury VAT. Podniosła jednak, iż strony umówiły się na wynagrodzenie brutto bez względu na wysokość, czy też istnienie podatku VAT. Z treści kart zgłoszeniowych jednoznacznie bowiem wynikało, iż do zapłaty pozostawała kwota wyliczona brutto. Podniosła, iż strony w umowie przewidziały wysokość wynagrodzenia i każdorazowo obniżenie tej sumy wymagałoby zmiany umowy w tym zakresie. Nie było możliwe bowiem, skoro strony w umowie tego nie przewidziały, automatyczne obniżenie kwoty wynagrodzenia. Okoliczność, że świadczone na rzecz strony powodowej usługi nie podlegały podatkowi VAT, nie uprawniało strony powodowej do żądania zwrotu równowartości tego podatku. Podniosła również, iż strona powodowa nie poniosła żadnego uszczerbku z tego tytułu, albowiem całość uiszczonej kwoty stanowiła jej koszt podatkowy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strona powodowa Województwo (...) Instytucja Pośrednicząca zawarła ze stroną pozwaną (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. umowę o świadczenie usług szkoleniowych w zakresie: „Tworzenie procedur kontroli zarządczej w jednostce sektora finansów publicznych”, „Dochody i wydatki budżetowe w świetle ustawy o finansach publicznych oraz zmiany w zakresie sprawozdawczości budżetowej” oraz „Przygotowanie Polityki (...) ((...))- warsztaty praktyczne”. Podstawą uczestnictwa w szkoleniu było wypełnienie karty zgłoszenia.

Strony ustaliły, iż koszt uczestnictwa jednej osoby w szkoleniu z zakresu „Tworzenia procedur kontroli zarządczej w jednostce sektora finansów publicznych” wynosił 450 zł brutto (w tym 23% podatku VAT). Strona powodowa zgłosiła jedną osobę.

Koszt uczestnictwa jednej osoby w szkoleniu z zakresu „Dochodów i wydatków budżetowych w świetle ustawy o finansach publicznych oraz zmian w zakresie sprawozdawczości budżetowej” wynosił 450 zł brutto i obejmował koszt materiałów oraz poczęstunek. Strona powodowa zgłosiła dwie osoby. Ostateczny koszt szkolenia strony ustaliły na kwotę 900 zł.

Koszt uczestnictwa jednej osoby w szkoleniu z zakresu „Przygotowania Polityki (...) ((...))- warsztaty praktyczne” wynosił 850 zł brutto i obejmował koszt materiałów oraz poczęstunek. Strona powodowa zgłosiła dwie osoby. Ostateczny koszt szkolenia szkolenie strony ustaliły na kwotę 1700 zł.

Dowód: -karty zgłoszenia, k. 111.

W dniu 9 czerwca 2011 r., na wniosek strony pozwanej, Minister Finansów wydał indywidualną interpretację, w której potwierdził, że szkolenia finansowane ze środków publicznych są zwolnione od podatku VAT.

Dowód: -interpretacja indywidualna z dnia 09.06.2011 r., k. 58-62.

Za świadczone usługi strona pozwana wystawiła faktury VAT:

-w dniu 21 stycznia 2011 r. nr (...) na kwotę 450 zł z terminem płatności do dnia 31 stycznia 2011 r. z tytułu przeprowadzenia dla jednej osoby szkolenia z zakresu „Tworzenia procedur kontroli zarządczej w jednostce sektora finansów publicznych”. W fakturze wskazano, że podatek VAT wynosił 23%, a kwota podatku- 84,15 zł;

-w dniu 14 czerwca 2011 r. nr (...) na kwotę 900 zł z terminem płatności do dnia 25 czerwca 2011 r. z tytułu przeprowadzenia dla dwóch osób szkolenia z zakresu „Dochodów i wydatków budżetowych w świetle ustawy o finansach publicznych oraz zmian w zakresie sprawozdawczości budżetowej”. W fakturze wskazano, że podatek VAT wynosił 23%, a kwota podatku- 168,29 zł;

-w dniu 7 lipca 2011 r. nr (...) na kwotę 1700 zł z terminem płatności do dnia 17 lipca 2011 r. z tytułu przeprowadzenia dla dwóch osób szkolenia z zakresu „Przygotowania Polityki (...) ((...))- warsztaty praktyczne”. W fakturze wskazano, że podatek VAT wyniósł 23%, a kwota podatku- 317,89 zł

Dowód: -faktury VAT, k. 13, 15,17.

Pismem z dnia 17 sierpnia 2011 r., doręczonym w dniu 22 sierpnia 2011 r., strona powodowa zwróciła się do strony pozwanej o wystawienie faktury korygującej do faktury (...) oraz zwrot nadpłaconego podatku VAT w wysokości 84,15 zł. Jednocześnie oświadczyła, że wynagrodzenie za usługi zostało w całości sfinansowane ze środków publicznych.

Pismem 12 października 2010 r., doręczonym w dniu 14 października 2011 r., strona powodowa wniosła o dokonanie korekt pozostałych faktur VAT i zwrot nadpłaconego podatku VAT.

Dowód: -pismo z dnia 17.08.2011 r. wraz z dowodem doręczenia, k. 19-20;

-pismo z dnia 12.10.2011 r. wraz z dowodem doręczenia, k. 21-22.

Strona pozwana wystawiła faktury korygujące:

-w dniu 22 września 2011 r. do faktury VAT nr (...) z dnia 21 stycznia 2011 r., w ten sposób, że cenę po korekcie za uczestnictwo jednej osoby w kursie ustaliła na kwotę 450 zł. W rubryce odnoszącej się do podatku VAT wpisała „zw.”;

-w dniu 8 grudnia 2011 r. do faktury VAT nr (...) z dnia 14 czerwca 2011 r., w ten sposób, że cenę po korekcie za uczestnictwo jednej osoby w kursie ustaliła na kwotę 450 zł, a tym samym łączną kwotę wynagrodzenia - na 900 zł. W rubryce odnoszącej się do podatku VAT wpisała „zw.”;

-w dniu 14 lutego 2012 r. do faktury VAT nr (...) z dnia 7 lipca 2011 r., w ten sposób, że cenę po korekcie za uczestnictwo jednej osoby w kursie ustaliła na kwotę 850 zł, a tym samym łączną kwotę wynagrodzenia - na 1700 zł. W rubryce odnoszącej się do podatku VAT wpisała „zw.”

Dowód: -faktury korygujące, k. 14,15,18.

Pismem z dnia 19 stycznia 2012 r. trona powodowa wniosła o ponowną korektę faktur VAT i zwrot nienależnie pobranej kwoty tytułem podatku. Wskazała, iż korekta kwoty netto przez podwyższenie jej do kwoty brutto była nieprawidłowa.

W odpowiedzi strona pozwana odmówiła zwrotu otrzymanej równowartości podatku VAT. Podała, iż strona powodowa zaakceptowała wynagrodzenie za szkolenie, a zatem w jej ocenie brak było podstaw do zmiany tej wartości.

Dowód: -pismo z dnia 19.01.2012 r., k. 23;

-pismo strony pozwanej, k. 63-66;

-pismo z dnia 5.01.2012 r., k. 77.

Pismami z dnia 20 lutego 2012 r., doręczonym w dniu 21 lutego 2012 r., i z dnia 25 kwietnia 2012 r. strona powodowa wezwała stronę pozwaną do zapłaty kwoty 328,17 zł tytułem nienależnie pobranego podatku VAT w terminie 7dni od daty otrzymania wezwania.

Dowód: -pismo z dnia 20.02.2012 r. wraz z potwierdzeniem odbioru, k. 36-37;

-pismo z dnia 25.04.2012 r., k. 24.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Stan faktyczny sprawy nie budził zasadniczych wątpliwości. Spór sprowadzał się do ustalenia, czy w świetle łączącej strony umowy, strona pozwana (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. zobowiązana była do zwrotu na rzecz strony powodowej Województwa (...) Instytucji Pośredniczącej równowartości pobranego podatku VAT w sytuacji, gdy świadczone przez nią usługi takim podatkiem nie były obłożone.

Artykuł 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz. U. z 2001, nr 97, poz. 1050 ze zm.) stanowi, że cena to wartość wyrażona w jednostkach pieniężnych, którą kupujący jest obowiązany zapłacić przedsiębiorcy za towar lub usługę; w cenie uwzględnia się podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów sprzedaż towaru (usługi) podlega obciążeniu podatkiem od towarów i usług oraz podatkiem akcyzowym.

Mając na uwadze okoliczności faktyczne sprawy, w szczególności zaś treść przedłożonych kart zgłoszenia wyznaczających jednocześnie treść łączącego strony stosunku prawnego, jak również wobec bezsporności, iż świadczone przez stronę pozwaną usługi szkoleniowe były zwolnione z obowiązku opłacania podatku VAT, Sąd doszedł do przekonania, iż jedynie w przypadku szkolenia z zakresu „Tworzenia procedur kontroli zarządczej w jednostce sektora finansów publicznych” suma odpowiadająca równowartości podatku VAT została pobrana bez podstawy prawnej i jako taka podlegała zwrotowi na rzecz strony powodowej.

Z załączonej karty zgłoszenia jednoznacznie bowiem wynikało, że strony umówiły się, że koszt uczestnictwa jednej osoby w szkoleniu wynosił „450 zł brutto (w tym 23% podatku VAT)”. Oczywistym dla Sądu było przy tym, iż świadczący usługę tak ustalał cenę, by uwzględniała ona koszty organizacji tej usługi, jej zarobek oraz wszelkie daniny. Z brzmienia umowy wynikało jednak, że strona pozwana koszt usługi obejmujący koszty własne oraz swój zarobek skalkulowała na kwotę 365,85 zł, pozostałą bowiem część (84,15 zł) miały stanowić daniny publiczne, tj. podatek VAT w wysokości 23%. Skoro zaś danin tych strona pozwana nie była zobowiązana ponieść, nieuprawnione było żądanie ich uiszczenia przez kontrahenta umowy. Cytowany wyżej przepis art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o cenach jednoznacznie stanowił bowiem, iż w cenie uwzględniało się podatek od towarów i usług, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów sprzedaż towaru (usługi) podlegała obciążeniu takim podatkiem.

W okolicznościach sprawy, wobec braku obowiązku uiszczenia podatku VAT, nie sposób było uznać, ażeby miał on charakter cenotwórczy. Taki charakter przybiera on jedynie wówczas, gdy przepisy prawa zobowiązują do jego uiszczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23.03.2004 r., V CK 358/03).

Zdaniem Sądu w tym przypadku strony umówiły się na wynagrodzenie w wysokości 450 zł, a żądanie zwrotu równowartości podatku VAT nie prowadziło do automatycznej zmiany umowy. Ostateczny koszt usługi ustalono bowiem na kwotę 365,85 zł i miał on zostać powiększony o ewentualny podatek VAT. Zdaniem Sądu okoliczność, iż obowiązek uregulowania tego podatku nie istniał i strona powodowa nie była zobowiązana do jego poniesienia, a tym samym odpadał również obowiązek jego uiszczenia przez stronę powodową, nie prowadziła do zmiany umowy. Sposób sformułowania ceny za usługę- rozbicie jej na poszczególne składniki- pozwalał bowiem na wydzielenie sumy należnej stronie pozwanej oraz kwoty podatku VAT. Prawidłowym wykonaniem umowy, wobec braku obowiązku uiszczenia podatku, było zatem zapłacenie na rzecz strony pozwanej ustalonej przez nią sumy za wykonanie usługi, tj. kwotę 365,85 zł.

Nieuprawnioną zmianą umowy było natomiast dokonane na fakturach korygujących podwyższenie kwoty wynagrodzenia należnego stronie pozwanej z powyższej sumy do kwoty 450 zł. W takiej bowiem sytuacji strona pozwana uzyskaby większą korzyść, aniżeli umawiała się ze stroną powodową, albowiem kwota 84,15 zł, którą pierwotnie miała odprowadzić do urzędu skarbowego tytułem podatku VAT, zasilaby jej konto. W istocie zatem strona pozwana wzbogaciłaby się w sposób nieuzasadniony kosztem strony powodowej.

Ze wskazanych powyżej względów, Sąd uznał, iż zapłacona przez stronę powodową kwota 84,15 zł odpowiadająca sumie bezpodstawnie ustalonego i pobranego przez stronę pozwaną podatku VAT była świadczeniem nienależnym

w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. i jako taka podlegała zwrotowi. Skoro bowiem nie istniał przepis prawa, na podstawie którego możliwe byłoby pobranie podatku VAT od wyświadczonych przez stronę pozwaną usług, stwierdzić należało, iż zaktualizowała się wskazana w art. 410 § 2 k.c. przesłanka braku zobowiązania kontrahenta umowy do spełnienia świadczenia, uprawniająca jednocześnie stronę powodową do domagania się zwrotu uiszczonej z tego tytułu sumy (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27.02.2004 r., V CK 293/03 oraz orzeczeniach w tym wyroku przywołanych).

Orzeczenie w kwestii odsetek liczonych od przedmiotowej kwoty Sąd oparł o treść przepisu art. 481 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Sąd zasądził odsetki ustawowe zgodnie z żądaniem pozwu, tj. od dnia 6 września 2011 r. do dnia zapłaty.

Inaczej rzecz miała się z pozostałymi przedłożonymi kartami zgłoszeń dotyczącymi szkoleń z zakresu „Dochodów i wydatków budżetowych w świetle ustawy o finansach publicznych oraz zmian w zakresie sprawozdawczości budżetowej” oraz „Przygotowania Polityki (...) ((...))- warsztaty praktyczne”. Z przedmiotowych kart zgłoszenia jednoznacznie bowiem wynikało, że strony umówiły się, że koszt uczestnictwa jednej osoby w szkoleniu wynosił odpowiednio 450 zł brutto i 850 zł brutto, przy czym kwota ta obejmowała również, poza kosztem samej usługi, koszt materiałów oraz poczęstunek. Niewyodrębniona została ani stawka, ani kwota podatku VAT. Zdaniem Sądu, mając na uwadze literalne brzmienie kart, strony w istocie umówiły się, że ostateczna wysokość wynagrodzenia, niezależnie od kosztów, w tym również danin publicznych, wyniesie 450 zł/850 zł. Z treści kart nie sposób bowiem wyinterpretować, jakoby w przypadku zmniejszenia się kosztów świadczenia usługi, bądź też niepowstania ich w ogóle, świadczący usługę zobligowany był do zwrotu jakiegokolwiek sumy zleceniobiorcy. Ze sformułowania postanowień dotyczących ceny szkoleń wynikało, że obowiązek zapłaty kosztów, a także ryzyko związane z ich powstaniem oraz wysokością, obciążały każdorazowo stronę pozwaną. W sytuacji bowiem, gdyby usługa obłożona została dodatkowymi kosztami nieprzewidzianymi w chwili ustalania ceny, strona powodowa byłaby zwolniona z obowiązku dopłaty z tego tytułu. N. zaś w postanowieniach umownych poszczególnych elementów składających się na cenę usługi- z rozbiciem na kwotę wynagrodzenia, koszty własne oraz daniny publiczne- skutkowało, że w sytuacji niepowstania któregokolwiek z założonych przez stronę pozwaną kosztów, strona powodowa nie miała podstaw do domagania się zwrotu ich równowartości. Ustalając bowiem finalną cenę usługi na poziomie 450 zł brutto i 850 zł brutto godziła się z taką ewentualnością. Wobec zaś braku stosownych postanowień w samej umowie, jako naruszającą zasadę lojalnego kontraktowania należałoby ocenić interpretację prowadzącą do wniosku, że w sytuacji zwiększenia kosztów, obowiązek ich pokrycia spoczywał każdorazowo na stronie pozwanej, zaś w sytuacji ich zmniejszenia- strona pozwana zobowiązana byłaby do zwrotu ich równowartości.

Nie bez racji strona pozwana podnosiła, że żądanie zwrotu równowartości podatku VAT prowadziłyby w takim przypadku do zmiany umowy. Ostateczny koszt usługi, jak wskazano powyżej, ustalono na kwotę 450 zł (850 zł) i to bez względu na obowiązujące stawki podatku VAT. Zdaniem Sądu okoliczność, iż obowiązek uregulowania tego podatku nie istniał i strona pozwana nie była zobowiązana do jego odprowadzenia, nie uzasadniał żądania jego zwrotu. Sposób sformułowania ceny za usługę nie pozwalał bowiem na wydzielenie sumy należnej stronie pozwanej oraz kwoty podatku VAT. Prawidłowym wykonaniem umowy było zatem zapłacenie na rzecz strony pozwanej ustalonej przez nią sumy za wykonanie usługi, tj. kwotę 450 zł oraz kwotę 850 zł (por. też uchwałę SN z dnia 21.07.2006 r., III CZP 54/06).

Oceny tej, zdaniem Sądu, nie zmieniała treść wystawionych przez stronę pozwaną faktur VAT. Treść łączącego strony stosunku prawnego wyznaczała bowiem treść kart zgłoszeniowych, nie zaś treść powstałych po wykonaniu usługi dokumentów finansowych. W żadnym zaś razie nieuprawnione było, zdaniem Sądu, wywodzenie korzystnych skutków prawnych, w szczególności zaś konstruowanie roszczeń, z faktu nieprawidłowego wystawienia faktur VAT przez stronę pozwaną.

Ze wskazanych powyżej względów, Sąd uznał, iż roszczenie strony powodowej w pozostałej części, tj. co do kwoty 486,18 zł, nie znajdowało oparcia w treści łączącej ją ze stroną pozwaną umowy. Powództwo zatem, jako nieuzasadnione, podlegało w tym zakresie oddaleniu.

W tym stanie rzeczy, należało orzec, jak w punkcie I. i II. wyroku.

Orzeczenie o kosztach procesu znalazło uzasadnienie w treści art. 100 zd. 1 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

Strona powodowa wygrała sprawę w 14,75% ponosząc koszty postępowania w łącznej wysokości 227 zł (30 zł opłaty od pozwu, 180 zł kosztów zastępstwa procesowego i 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa). Strona pozwana poniosła koszty procesu w łącznej wysokości 197 zł.

Mając na uwadze dyspozycję cytowanego wyżej przepisu, Sąd zasądził na rzecz strony pozwanej od strony powodowej kwotę 134,46 zł tytułem kosztów procesu w proporcji, w jakiej strona pozwana sprawę wygrała ($[197 \text{ zł} * 85,25\%] - [227 \text{ zł} * 14,75\%]$).

W tym stanie rzeczy, o kosztach postępowania Sąd orzekł, jak w punkcie III. wyroku.